

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (освітній)
Кафедра	Теорії і історії мистецтв	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	2

ОСНОВИ МУЗЕЄЗНАВСТВА

Семестр II

31 січня 2022 р. — 4 червня 2022 р.

Викладач	Сушко Валентина Анатоліївна, доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри теорії і історії мистецтв
E-mail	393570@ukr.net – Сушко В.А.,
Заняття	За розкладом
Консультації	
Адреса	ауд. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 8
Телефон	(057)720-23-47 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено – ОМС); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) прикріплені файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* – *doc, docx, ілюстрації* – *jpg, pdf*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача.

Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Виконання окремих робіт з рубіжного контролю виконуються на базі Харківського художнього музею.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. **Вайдахер Ф. Загальна музеологія:** Посібник / Перекл. з нім. В. Лозинський, О. Лянг, Х. Назаркевич.— Львів: “Літопис”, 2005.— 632 с.

2. **Мезенцева Г.Г.** Музеєзнавство (на матеріалах музеїв Української РСР) / Відп. Ред. С.М.Чайковський. - К.: "Вища школа", 1980. - 120 с.
3. **Основи музеєзнавства:** методичні рекомендації для студентів 1 курсу першого рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» ОПП: «Мистецтвознавство» / Автор: Сушко В.А.— Харків: ХДАДМ, 2019.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка.

Пристрої з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: MicrosoftWord.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою викладання дисципліни «Основи музеєзнавства» є ознайомити студентів з історією колекціонування та розвитком музейництва, з сучасною правовою базою та актуальною практикою музейної справи в Україні та світі.

Мета навчальної дисципліни «Основи музеєзнавства» визначає її **завдання**: ознайомлення з керівними нормативними документами, що регулюють музейну справу в нашій державі, оволодіння термінологічною базою музеології, засвоєння історії музейної справи та ознайомлення з практикою сучасного музейництва.

ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2.Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ФК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

- ФК 3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.
- ФК 4. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.
- ФК 5. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- ФК 6. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.
- ФК 7. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва
- ФК 8. Здатність використовувати професійні знання у практичній мистецтвознавчій діяльності.
- ФК 9. Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.
- ФК 11. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ МАЄ ДАТИ ТАКІ ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ПРН 3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення державною та іноземною (- ними) мовами,.
- ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
- ПРН 6. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.
- ПРН 7. Володіти основами наукового дослідження (робота з бібліографією, реферування, рецензування, приладові та мікрохімічні дослідження).
- ПРН 8. Визначати мету, завдання та етапи дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.
- ПРН 11. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.
- ПРН 12. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів
- ПРН 13. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.
- ПРН 14. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ПРН-2, ПРН-3, ПРН-5, ПРН-6, ПРН-7, ПРН-8, ПРН-11, ПРН-12, ПРН-13, ПРН-14

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається належністю музезнавства до фахової сфери мистецтвознавства.

Дисципліна вивчається протягом 1-го курсу (3 кредити ECTS, 90 навчальних годин, в тому числі 50,5 годин – аудиторні: 23 годин лекційних й 22 години семінарських занять, 2 годин консультацій та 40 годин – самостійних). Всього курс має 2 модулі та 12 тем.

Модуль 1. Теорія та історія музейної справи.

Тема 1. Передмузейна доба. Історія колекціонування.

Тема 2. Музеї за часів Середньовіччя.

Тема 3. Музеї Нового часу.

Тема 4. Музеї новітньої доби. Радянські музеї. Музеї країн соціалістичного табору. Музейництво Західної Європи.

Тема 5. Сучасний стан музейної справи в Україні та світі.

Тема 6. Міжнародне законодавство стосовно музеїв.

Тема 7. Міжнародні організації з охорони культури.

Модуль 2. Правові підстави та сучасна практика діяльності музеїв в Україні

Тема 1. Законодавство України про музейну справу. Закон України “Про музеї та музейну справу”, про охорону культурної спадщини тощо. Державна програма охорони нематеріальної культурної спадщини.

Тема 2. Музей як культурно-просвітницький та науковий заклад.

Тема 3. Види музеїв в Україні. Особливості їхньої роботи в залежності від профілю та форми власності.

Тема 4. Види музейної роботи в художніх музеях: 1) науково-дослідна; 2) збирацька; 3) фондова; 4) експозиційна; 5) масова робота музеїв. Особливості музейної роботи в музеях різних форм власності.

Тема 5. Перспективи музейної справи в Україні.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних, семінарських та контрольних занять. Самостійна робота студента спрямована на завершення семінарських завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за семінарськими темами дисципліни, підготовка творчих робіт.

Система оцінювання має накопичувальний характер, а саме отримання певного балу за кожен тему дисципліни (семінар, контрольна).

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік. Для отримання заліку необхідним є пройти проміжний контроль у формі поточної перевірки процесу самостійної роботи, а також виконання контрольних робіт. Накопичувальний мінімальний бал складає 40.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять студентам необхідно вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку).

Заохочується власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції. У разі відрадження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю зі студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

- студент повинен виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану;
- в обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом;
- у разі неможливості з поважних причин відвідати заняття проінформувати викладача;
- якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та під час заліку відповісти тезово на ключові питання з теми;
- студент повинен брати участь у семінарах, виконати тестовий контроль та інші роботи, що визначені робочим планом навчальної дисципліни;
- обов'язком є присутність студента на проміжному контролі та заліку.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час проміжного контролю помічено списування, студент втрачає право отримати бали за тему і складає її під час заліку, отримуючи не більше 50% балів від максимальних за цю частину.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

<http://www.etnolog.org.ua>

<http://ethnology.lviv.ua>

РОЗКЛАД КУРСУ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
I тижде нь	1	лекція	Передмузейна доба. Історія колекціонування.	3	Семінар	Доповідь
II тижде нь	2	лекція	Музеї за часів Середньовіччя.	3	Семінар	Доповідь
III тижде нь	3	лекція	Музеї Нового часу.	3	Семінар	Доповідь
IV тижде нь	4	лекція	Музеї Новітньої доби. Радянські музеї. Музеї країн соціалістичного табору. Музейництво Західної Європи.	3	Семінар	Доповідь

V тижде нь	5	лекція	Сучасний стан музейної справи в Україні та світі.	3	Семинар	Доповідь
VI тижде нь	6	лекція	Міжнародне законодавство стосовно музеїв.	3	Семинар	Доповідь
VII тижде нь	7	лекція	Міжнародні організації з охорони культури.	3	Семинар	Доповідь
VIII тижде нь	8	лекція	Законодавство України про музеї та музейну справу.	3	Семинар	Доповідь
IX тижде нь	9	лекція	Музей як культурно-просвітницький та науковий заклад.	3	Контрольна робота	Есе
X тижде нь	10	лекція	Види музеїв в Україні.	3	Контрольна робота	Презентація
XI тижде нь	11	лекція	Види музейної роботи в художніх музеях.	3	Контрольна робота	Стаття про музейний предмет
XII тижде нь	11	практикум	Види музейної роботи в художніх музеях.	3	Контрольна робота	Заповнення музейної документації
XIII тижде нь	11	практикум	Види музейної роботи в художніх музеях.	3	Контрольна робота	Підготовка проекту виставки
XIV тижде нь	11	практикум	Види музейної роботи в художніх музеях.	3	Контрольна робота	Підготовка тематичної екскурсії
XV тижде нь	12	лекція	Перспективи музейної справи в Україні	3	Семинар	Доповідь
		Залік		2		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1.	Історія та теорія музейної справи — семінари.	30
2.	Практика музейної справи: стаття про музейний предмет	20
2.	Практика музейної справи: заповнення уніфікованого паспорту.	10
2.	Практика музейної справи: підготовка проекту виставки.	20
2.	Практика музейної справи: підготовка екскурсії.	20
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–30	
A+	20	30	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	27–29	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	26	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	20–25	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	10–19	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	6–9	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–5	Аспірант в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

Оцінюванню підлягають завдання семінарських занять та виконання контрольних робіт. У результаті виставляється загальна оцінка з кожної теми.

Оцінка за семінарські заняття (за кожну тему) складає 10 балів. Тестовий контроль оцінюється у 20 балів. Загальна максимальна кількість – 50 балів. У випадку, коли завдання до семінарських занять виконуються несвоєчасно без поважної на те причини, максимальна оцінка за тему знижується і складає 5 балів.

В оцінці теоретичних знань студентів враховуються такі моменти: достатність обсягу відповіді (повна, недостатньо повна, неповна); ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами; зрозумілість основного завдання запитання; логічність викладу матеріалу; обґрунтованість основних положень власних міркувань; уміння інтегрувати та диференціювати знання.

Оцінка за контрольну роботу складає 40 балів. Вона є обов'язковою до виконання. В оцінці виконання завдання враховується здатність студента: усвідомлювати вимогу завдань; перекладати їх на мову наукових понять; застосувати принципи, закономірності, правила для вирішення конкретних завдань; логічно і аргументовано викладати суть власних суджень і рішень.

Максимальна оцінка за дисципліну складає 100 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Нормативна база:

1. Закон України про музеї та музейну справу // *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1995, N 25, ст. 191

II. Наукова література:

2. Багалеї Д.И., Сумцов Н.Ф., Бузескул В.П. Краткий очерк истории Харьковского

университета за первые 100 лет его существования (1805–1905).– Х., 1906.

3. Бюлетень “Музей Слобідської України ім.Г.С.Сковороди”. Ч.І.– Харків, 1925.

4. **Велика Л.П.** Музейне експозиційне мистецтво: Монографія / Л.П. Велика; Харківська державна академія культури.— Харків, 2000.— 160 с.

5. Велика Л. П. Художній образ музейних експозицій: традиції та сьогодення // Другі Сумцовські читання. Тези наукової конференції. 18 квітня 1996 року. – Харків, 1996. – С.8-9.

6. Данилевич В.Е. Этнографический музей ХИФО.– Х., 1911.– 8 с.

7. Данилевич В. Е. Музей изящных искусств и древностей при Харьковском университете (1805-1905).- Харьков, 1910.- 204 с.Данилевич В. Е. Музей изящных искусств и древностей при Харьковском университете (1805-1905).- Харьков, 1910.- 204 с.

8. Данковська Р. С. Акад. М. Сумцов, яко діяч Музею Слобідської України імені Г. С. Сковороди // Науковий збірник Харківської науково-дослідчої катедри історії України. Ч. І. – Харків, 1924. – С. 23-26.

9. Державний музей українського народного декоративного мистецтва. К., 1983.

10. Державний музей українського образотворчого мистецтва. К., 1985.

11. Державний музей Т.Г.Шевченка. К., 1971.

12. Звідомлення про діяльність У.А.Н. у Києві до 1 січня 1920 р.– Київ, 1920.

13. Каталог выставки на XII археологическом съезде в г.Харькове. Этнографический отдел.– Харьков, 1902.

14. Криштопенко О. Одесский художественный музей. Одесса, 1989.

15. Маньковська Р.В. Музеєзнавство в Україні. - К.: Вища школа, 2000. - 140 с.

16. Редин Е. К. Музей изящных искусств и древностей Императорского Харьковского Университета (1805-1905). (К истории Университета).- Харьков, 1904.- 204 с.

17. **Скрипник Г. А.** Етнографічні музеї України. Становлення і розвиток / АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського.- К.: Наук. думка, 1989.- 304 с.: іл.

18. Степанова О. В музеях світу. К.: Артанія Нова, 2004.

19. Шмит Ф.И. Исторические, этнографические и художественные музеи. Очерки истории и теории музейного дела. Харьков, 1919.

20. Шмит Ф.И. Музейное дело. Вопросы экспозиции.— Ленинград, Academia, 1929.— 248 с.

Museum / Журнал — усі випуски.

Музеї України.

Сайти музеїв України та світу